Nr 87.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring i vissa delar av utsökningslagen; given Stockholms slott den 12 februari 1937.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed jämlikt § 87 regeringsformen föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag om ändring i vissa delar av utsökningslagen.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

K. G. Westman.

Förslag
till
Lag
om ändring i vissa delar av utsökningslagen.

Härigenom förordnas, att i 4 kap. utsökningslagen skall införas en ny paragraf, betecknad 88 b §, av nedan angivna innehåll, samt att 73 och 91 §§ samma lag[1] skola i nedan intagna delar erhålla följande ändrade lydelse:

73 §.

Lös egendom, som utmätes, skall av utmätningsmannen upptecknas och värderas; och äge han, där så finnes nödigt, tillkalla sakkunnige män att vid värderingen biträda. Är fråga om utmätning av fordran eller rättighet, vare den från vilken fordringen eller rättigheten skall utgå pliktig att, efter anmaning, lämna utmätningsmannen erforderliga upplysningar angående dess innehåll; efterkommes ej anmaningen, äge överexekutor efter anmälan av utmätningsmannen förelägga den tredskande vite samt fälla honom därtill.

Utmätes helt — — — eller sysslomannen.

88 b §.

Har fordran i penningar utmätts, anmode utmätningsmannen den från vilken fordringen skall utgå att erlägga betalning till honom; dock att sådan anmodan ej skall ske, där enligt vad förut är stadgat hinder för det utmättas försäljning möter eller eljest särskilda skäl däremot äro. Sker betalning, skall utmätningsmannen därom göra anteckning å handling, som enligt 75 § må hava tagits i förvar, så ock skyndsamt underrätta gäldenären. Beträffande influtet belopp gälle i tillämpliga delar vad om köpeskilling för utmätningsvis såld lös egendom är stadgat. Skall sammanträde för medlens fördelning äga rum, varde den tid inom vilken enligt 164 § sammanträdet skall hållas räknad från den dag då medlen inflöto till utmätningsmannen; där betalningen sker i särskilda poster och utmätningsmannen med hänsyn till de med sammanträde förenade kostnaderna så finner lämpligt, må dock fördelningen uppskjutas till dess ytterligare medel bliva tillgängliga, åliggande det utmätningsmannen att om uppskovet underrätta en var som skolat kallas till sammanträdet.

Har fordran eller rättighet tagits i mät och var, då utmätningen skedde, fråga om fordringens eller rättighetens bestånd beroende på särskild pröv-

[1] Senaste lydelse av 73 § se SFS 1891: 36 s. 5 (jfr 1928: 164), 91 § se SFS 1917: 307.

ning eller avgjord genom beslut som ej vunnit laga kraft, må det utmätta ej utan gäldenärens samtycke säljas förr än tvisten blivit slutligen avgjord eller ock borgenären ställt pant eller borgen för den skada som kan tillskyndas gäldenären genom försäljningen. Förekommer eljest på grund av förhållande, som kan antagas vara av tillfällig natur, anledning därtill att utmätt fordran eller rättighet skall säljas till uppenbart underpris, anmäle utmätningsmannen det för överexekutor, som äger förordna om uppskov med försäljningen på viss tid, överexekutor obetaget att, om anledning därtill uppkommer, återkalla beslutet. Det åligger utmätningsmannen att, sedan tid för uppskov som nu är sagt gått till ända, ånyo företaga målet.

91 §.

Kungörelse om auktion å lösören skall ske minst åtta dagar innan auktionen hålles, där ej i fall som i 90 § 2 mom. sägs kortare tid för kungörandet finnes nödig. Auktion å fordran eller rättighet skall kungöras minst fjorton dagar förut; och varde tillika, där så kan ske, inom samma tid särskilda underrättelser om auktionen med posten avsända till borgenären och gäldenären. Skall i stad auktion å lös egendom kungöras mera än en gång, vare det gillt, om första kungörandet skett inom tid som nu är sagd.

Har gäldenären — — — från ansvarighet.

Skall fartyg — — — ske kan.

Är fråga — — — nödiga kostnad.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1937.

Genom lagen upphäves vad i lagen den 18 maj 1928 (nr 164) om ändrad lydelse av 62, 73 och 150 §§ utsökningslagen finnes stadgat därom, att 73 § första stycket skall hava viss lydelse.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 24 april 1936.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden UNDÉN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Schlyter, anmäler fråga om *vissa ändringar i utsökningslagen* samt anför:

»Vid utmätning skall, där ej borgenären och gäldenären annorlunda sämjas, fordran eller annan rättighet, som kan överlåtas, tillgripas efter andra gäldenärens tillgångar av lös egendoms natur (62 § utsökningslagen). Någon uttrycklig bestämmelse om att stridiga tillgångar ej må tagas i mät, så länge ostridiga finnas, förekommer ej i utsökningslagen, men en dylik regel torde dock böra antagas gälla.

Lös egendom som utmätes skall upptecknas och värderas av utmätningsmannen, vilken, om så erfordras, äger tillkalla sakkunniga att biträda vid värderingen (73 §). Syftet med dessa åtgärder är att fastslå dels vilken egendom som skall träffas av utmätningen, dels ock huru mycket som behöver tagas i mät för borgenärens förnöjande.

Sättet för det utmättas förvandlande i penningar är ej bestämt i utsökningslagen. Endast för det fall att egendomen skall säljas finnas föreskrifter meddelade. Försäljning sker genom offentlig auktion (89 §). Auktion å fordran eller rättighet skall kungöras minst fjorton dagar i förväg (91 §). Kungörelse sker regelmässigt i kyrkan för den församling där försäljningen äger rum samt därjämte, för den händelse gäldenär eller borgenär det begär eller så eljest finnes lämpligt, i tidning inom orten och i närliggande församlingars kyrkor (90 §). Någon särskild underrättelse till parterna om tid och ställe för auktionen är ej påbjuden. I allmänhet får försäljning ej ske förrän dom eller utslag, som ligger till grund för utmätningen, vunnit laga kraft (40, 51 §§). Däremot behöver laga kraft ej ha åkommit själva utmätningen. Som regel skall fordran eller rättighet säljas på landet inom tre månader och i stad inom två månader efter det utmätningsmannen mottog de för utmätnings företagande erforderliga handlingarna, vid äventyr att utmätningsmannen eljest ådrager sig viss ansvarighet för det belopp varför utmätning bort ske (163 §). Uppskov med försäljning sker — förutom på

grund av överexekutors beslut om inhibition i samband med besvär över utmätningen — därest tredje man, som gör anspråk på äganderätten till det utmätta, hänvisas till domstol (69 §), vidare i vissa fall då utmätning verkställts i död mans bo (88 a §) samt slutligen om utmätningsborgenären medgiver anstånd med försäljningen (86 §). Anstånd får ej lämnas för obegränsad tid; skulle det fortfara ännu sex månader efter den dag då utmätningsmannen mottog nyssnämnda handlingar, skall ansökningen anses förfallen och verkställd utmätning återgå.

Erinras bör i detta sammanhang även om vissa bestämmelser i den vid innevarande års riksdag antagna lagstiftningen angående skuldebrev,[1] vilken träder i kraft den 1 januari 1937. Enligt den nya avfattning 75 § första stycket utsökningslagen i samband därmed erhållit skall där stadgad skyldighet för utmätningsmannen att, då fordran eller rättighet utmätes, taga i förvar handling varå fordringen eller rättigheten grundar sig avse alla fall då handlingen är av presentationspappers natur, d. v. s. då dess företeende utgör villkor för fordringens utkrävande eller rättighetens utövande. Att behandla såsom presentationspapper — och därmed inbegripna under nämnda lagrum — äro enligt den nya lagstiftningen ej blott såsom för närvarande torde anses vara förhållandet löpande skuldebrev, växlar, checkar, aktiebrev, kuponger o. s. v. utan jämväl förlagsbevis och liknande masspapper samt bankmotböcker, oavsett om dessa innehålla någon särskild presentationsklausul eller ej.

Närmast i anledning av en på sin tid mycket omtalad rättegång, det s. k. marsjömålet,[2] ha utsökningslagens föreskrifter om utmätning och försäljning av fordran blivit föremål för kritik. I sitt svar på en vid 1929 års riksdag framställd interpellation i ämnet[3] uttalade dåvarande chefen för justitiedepartementet, *statsrådet Bissmark,* att bestämmelserna om utmätning av lös egendom och försäljning av utmätt sådan egendom — vilka i det stora hela syntes ha verkat tillfredsställande och icke givit anledning till berättigade klagomål — i ett par avseenden påkallade särskild uppmärksamhet. En revision av lagstiftningen i syfte att inskränka exekutiv försäljning av utmätta fordringar och rättigheter vore helt visst icke utan värde. Emellertid förutsatte en dylik revision en ganska genomgripande omgestaltning av vissa centrala delar av utsökningslagen.

Tidigare utredning.

Till utredning rörande den praxis som på olika håll rådde på förevarande område samt de erfarenheter som därvid vunnits infordrades sedermera under år 1929 av chefen för justitiedepartementet vissa upplysningar från *överexekutorerna i riket.* Beträffande den sålunda erhållna utredningen må till en början anmärkas att, såvitt av yttrandena framgår, utmätning och exe-

[1] SFS 1936: 81—96.
[2] Jfr N. J. A. 1926 s. 566 samt 1929 s. 130 och 134.
[3] II kam. prot. nr 36 s. 1 (jfr nr 14 s. 44.)

kutiv försäljning av fordran förekommit jämförelsevis sällan. På de flesta håll torde därför någon egentlig praxis knappast kunna anses ha utbildat sig.

Flertalet av de hörda myndigheterna förnekade eller förklarade sig i allt fall sakna kännedom om att fall inträffat, då till följd av exekutiv försäljning av fordran sakägare lidit förlust som kunnat undvikas genom ett lämpligare realisationsförfarande. Åtskilliga förlustbringande försäljningar hade emellertid konstaterats, därvid stundom i fråga om vanliga penningfordringar förlusten förklarades bero på att fordringarna sålts såsom tvistiga men sedermera kunnat indrivas av förvärvaren. I allmänhet anmärktes endast enstaka fall då förlust inträffat; dock saknades ej uttalanden av den innebörd att exekutiv försäljning av utmätt fordran alltid eller i regel medförde förlust för sakägarna. Å andra sidan gavs i flera yttranden uttryck åt den uppfattningen att de vid exekutiva auktioner uppkommande förlusterna i allmänhet ej vore större då det gällde fordringar eller rättigheter än vad förhållandet vore beträffande annan lös egendom.

Beträffande det använda realisationsförfarandet framgår av yttrandena, att exekutiv försäljning av bankfordran i allmänhet undvikits men att praxis, i den mån man kan tala om någon sådan, i övrigt varit ganska skiftande. Bankfordringar torde i regel ha indrivits omedelbart genom beloppets uttagande i banken; var fordringen ej förfallen, synes likväl indrivning stundom ha skett omedelbart mot erläggande av straffränta, medan i andra fall utmätningsborgenären lämnat anstånd till dess uppsägningstiden utgått. I fråga om andra säkra, till betalning förfallna fordringar än bankfordringar synes på vissa håll åtminstone försök till indrivning ha plägat göras genom att den förpliktade anmodats inbetala sin skuld. Även då den utmätta fordringen ej varit förfallen, synes stundom indrivning ha förekommit på frivillighetens väg, sedan utmätningsborgenären lämnat erforderligt anstånd med det exekutiva förfarandet. I andra dylika fall, liksom i en del fall då kvittningsanspråk framställts, har utmätningsmannen kunnat åstadkomma uppgörelse mellan parterna. Osäkra eller tvistiga fordringar torde merendels ha försålts på auktion.

Flertalet överexekutorer uttalade sig mer eller mindre bestämt till förmån för upptagande i utsökningslagen av bestämmelser om realisation av utmätt fordran annorledes än genom exekutiv försäljning. I detta avseende framlades förslag av mycket skiftande innehåll. Allmänt synes emellertid ha förutsatts skyldighet för utmätningsmannen att i första hand söka förmå den förpliktade att godvilligt infria sin skuld eller så stor del därav som svarade mot utmätningsborgenärens fordran, därvid eventuellt viss kapitalrabatt skulle kunna medgivas i fall då fordringen ej vore till betalning förfallen. Beträffande det förfarande som skulle komma till användning i händelse betalning ej erlades frivilligt hänvisade åtskilliga myndigheter, med eller utan reservationer på särskilda punkter, till olika i utlandet tillämpade system, innefattande indrivningsåtgärder genom en kurators eller sysslomans försorg eller ock den utmätta fordringens överlåtande under vissa villkor på

utmätningsborgenären såsom betalning eller till indrivning. I andra yttranden åter förordades att eventuell indrivning ombesörjdes av utmätningsmannen. Vid sidan av dessa mer eller mindre vittgående reformförslag framlades även förslag till lagändringar av ganska begränsat innehåll, såsom förbud mot exekutiv försäljning av bankfordran eller uttryckliga bestämmelser om att realisation av utmätt fordran finge ske annorledes än genom exekutiv auktion och om skyldighet för utmätningsmannen att vid realisationen så förfara, att onödig förlust ej tillskyndades vare sig utmätningssökande eller utmätningsgäldenär.

I åtskilliga yttranden framhölls, hurusom för närvarande utmätt fordrans realisation genom indrivning ofta omöjliggjordes genom vederbörandes ovillighet att tillhandahålla erforderliga upplysningar rörande fordringen, därvid i fråga om bankfordringar den bl. a. i 258 § banklagen stadgade banksekretessen stundom syntes ha tagits till intäkt för vägran. Med anledning därav ifrågasattes ganska allmänt, såväl av de myndigheter vilka påkallade laglig reglering av indrivningsförfarandet som från andra håll, huruvida ej föreskrift borde meddelas om skyldighet för den från vilken en viss fordran skulle utgå — åtmistone såvitt anginge banker eller därmed jämförliga företag — att, då fordringen utmätts eller skulle utmätas, på begäran av utmätningsmannen lämna upplysningar angående densamma. Såsom en bidragande orsak till att indrivning av utmätt fordran ej förekomme oftare framhölls även ansvarighetsbestämmelsen i 163 § utsökningslagen, varför en förlängning av den där stadgade fristen ansågs av behovet påkallad. I ett par yttranden förordades av liknande skäl utsträckning av den tid varunder enligt 86 § anstånd må lämnas i utmätningsmål; bl. a. ifrågasattes att anstånd med försäljning av fordran, varom tvist vore anhängig, skulle kunna medgivas till dess tvisten blivit slutligen avgjord.

Anmärkas må även en del uttalanden som, utan att avse eller omedelbart sammanhänga med frågan om utmätt fordrans indrivning, likväl beröra möjligheterna att undvika förlustbringande realisation av sådan fordran eller av lös egendom i allmänhet. Sålunda underströko några myndigheter behovet av garantier för att vid utmätning av rättighet grundlig utredning beträffande dennas värde verkställes. Såsom medel att förebygga försäljning till uppenbart underpris föreslogs i vissa yttranden, att utmätningsmannen skulle äga fastställa ett pris varunder exekutiv försäljning av lös egendom ej finge ske eller vägra försäljning i fall då det på auktionen bjudna priset vore orimligt lågt. Önskvärdheten av effektivare föreskrifter angående kungörande av exekutiv auktion framhölls i flera fall, därvid bl. a. föreslogs att kungörelse i ortstidning skulle göras obligatorisk, att kungörelse skulle anslås på lämplig plats samt att utmätningsmannen skulle vara skyldig att om utlyst exekutiv auktion underrätta utmätningssökanden och utmätningsgäldenären, eventuellt även den från vilken utmätt fordran skulle utgå.

Utkast till nya bestämmelser och yttranden däröver.

På grundval av den sålunda införskaffade utredningen utarbetades sedermera inom justitiedepartementet en promemoria i ämnet jämte utkast till lag om ändring i vissa delar av utsökningslagen samt till kungörelse om ändrad lydelse av 9 § kungörelsen den 14 december 1917 (nr 870) om landsfiskals och stadsfogdes dagbok i utsökningsmål samt angående vad vid utsökningslagens tillämpning i vissa andra fall skall iakttagas.

Lagutkastet upptog dels vissa ändringar i 73 och 91 §§ utsökningslagen, dels ock en ny paragraf, betecknad 88 b §, i lagens 4 kap. I 73 § skulle införas en föreskrift att, då fråga vore om utmätning av fordran eller rättighet, den från vilken fordringen eller rättigheten skulle utgå vore pliktig att efter anmaning lämna utmätningsmannen sådana upplysningar angående fordringens eller rättighetens innehåll som erfordrades för dess värdering; efterkommes ej anmaningen, skulle överexekutor äga att efter anmälan av utmätningsmannen förelägga den tredskande vite samt honom därtill fälla. — Den föreslagna 88 b § innehöll i sitt första stycke vissa bestämmelser angående frivillig indrivning av penningfordran. Hade sådan fordran utmätts, skulle sålunda utmätningsmannen, där det ej i visst fall funnes olämpligt, anmoda den från vilken fordringen skulle utgå att erlägga betalning till utmätningsmannen. Om skedd betalning hade utmätningsmannen att göra anteckning å handling som tagits i förvar enligt 75 § utsökningslagen samt skyndsamt underrätta panthavare varom förmäles i 138 § samma lag. Beträffande influtet belopp skulle i övrigt i tillämpliga delar gälla vad om köpeskilling för utmätningsvis såld lös egendom är stadgat; för det fall att sammanträde för medlens fördelning skulle äga rum meddelades vissa specialbestämmelser. — I 88 b § andra stycket stadgades att, om fordran eller rättighet tagits i mät och dess giltighet då var beroende på särskild prövning eller avgjord genom beslut som ej vunnit laga kraft, det utmätta ej finge säljas förr än frågan om gäldenärens rätt blivit slutligen avgjord. Från denna regel medgavs undantag, såvida borgenären och gäldenären därom åsämjades eller ock borgenären hos överexekutor ställde pant eller borgen för den skada som kunde tillskyndas gäldenären genom försäljningen. Förekomme eljest på grund av förhållande, som kunde antagas vara av tillfällig natur, anledning därtill att utmätt fordran eller rättighet skulle säljas till uppenbart underpris, hade utmätningsmannen att anmäla detta hos överexekutor, vilken skulle äga förordna om uppskov med försäljningen. — Slutligen skulle i 91 § införas föreskrift om skyldighet för utmätningsmannen att, där så kunde ske, genom särskilda kallelsebrev underrätta borgenär och gäldenär om auktion å lös egendom.

Över promemorian och författningsutkasten ha efter remiss utlåtanden avgivits av överståthållarämbetet, länsstyrelserna i Stockholms, Uppsala, Östergötlands, Malmöhus, Göteborgs och Bohus, Örebro samt Jämtlands län, överexekutorerna i Göteborg, Malmö, Norrköping och Hälsingborg, generalpoststyrelsen, bank- och fondinspektionen, sparbanksinspektionen samt sty-

relserna för föreningen Sveriges landsfiskaler och föreningen Sveriges stadsfogdar. Med dessa utlåtanden ha tillika inkommit yttranden från magistraterna i vissa städer, landsfogden i Stockholms län, vissa landsfiskaler och länsföreningar av landsfiskaler, stadsfogdarna i Göteborg, Malmö, Hälsingborg och Uppsala, handelskammaren i Göteborg samt styrelserna för Svenska bankföreningen och Svenska sparbanksföreningen.

Av de hörda myndigheterna och sammanslutningarna har det övervägande flertalet givit sin anslutning till det remitterade förslagets huvudlinjer, därvid emellertid i en del fall framställts erinringar eller andra särskilda önskemål beträffande bestämmelsernas närmare utformning. Stadsfogdeföreningen har, under framhållande att någon genomgripande revision av utsökningslagen eller dess centrala delar icke syntes erforderlig i förevarande sammanhang, dock förordat vissa mera omfattande lagändringar än förslaget avsett. Sparbanksföreningen har ansett, att man för närvarande borde inskränka sig till att stadga skyldighet för den av vilken fordringen skall utgå att lämna uppgift om densamma samt att ålägga utmätningsmannen att i första hand söka utfå betalning för utmätt fordran.

I de utlåtanden som innefatta ett tillstyrkande i huvudsak av departementsförslaget har någon särskild motivering därtill i allmänhet icke givits. Önskvärdheten av de ifrågavarande lagstiftningsåtgärderna har dock i flera fall understrukits. Överståthållarämbetet har såsom allmänt omdöme uttalat att de föreslagna bestämmelserna, ehuru nära anslutande sig till gällande utmätningssystem, syntes kunna förväntas komma att fylla avsett syfte. Länsstyrelsen i Stockholms län har ansett förslaget ägnat att i avsevärd mån råda bot på de brister som vore rådande i anmärkta avseenden, och jämväl länsstyrelsen i Örebro län har funnit dess föreskrifter lämpliga och väl avvägda. Förste stadsfogden i Malmö har anfört, att lagförslaget syntes i stort sett eliminera de olägenheter som utan tvivel varit förbundna med utmätning och realisation av rättigheter samt att förslaget, vilket så långt sig göra låtit uppbyggts på redan flerstädes tillämpad praxis, icke gåve anledning till principiella erinringar. Bank- och fondinspektionen har anslutit sig till yttrandet från bankföreningen, vilken ansett det riktigt att lagstiftningsåtgärder vidtoges uti de i promemorian behandlade hänseendena och ej funnit något att anmärka mot de ifrågasatta bestämmelserna.

Mot förslaget att i 73 § utsökningslagen införa bestämmelse om viss *uppgiftsskyldighet* för den från vilken den ifrågavarande fordringen eller rättigheten skall utgå har ingen erinran framställts. Sparbanksföreningen har särskilt uttalat, att ett sådant stadgande vore ägnat att omöjliggöra en upprepning av det i marsjöfallet tillämpade förfarandet att sälja en till existens och storlek oviss bankfordran, och sparbanksinspektionen har framhållit hurusom, i fall då en bankmotbok ej kunde återfinnas, utmätningsman även efter den nya skuldebrevslagstiftningens genomförande kunde bliva hänvisad att hos vederbörande bankinrättning begära uppgift rörande utmätningsgäldenärens tillgodohavande. Generalpoststyrelsen har förklarat att, såvitt anginge hos postsparbanken eller å postgiro innestående medel, förslaget för

postanstalternas vidkommande endast innebure en kodifiering av praxis. Styrelsen har emellertid även betonat, att postanstalts upplysningsplikt beträffande postanvisningar och utbetalningskort icke syntes böra sträcka sig längre än till att angiva beloppet av en viss, av utmätningsmannen noga individualiserad penninganvisning, något som enligt styrelsens uppfattning också stode i överensstämmelse med det föreslagna stadgandets avfattning. — Stadsfogdeföreningen har påkallat införande av uppgiftsskyldighet jämväl för utmätningsgäldenären och annan som i dennes frånvaro tillsagts att närvara vid utmätningsförrättning, och stadsfogdarna i Göteborg ha funnit det böra åläggas utmätningsgäldenären ej blott att lämna nödiga upplysningar utan även att tillhandahålla för utmätnings verkställande erforderliga handlingar. En överexekutor har ock understrukit behovet av bestämmelser i syfte att de av utmätningsmannen inhämtade upplysningarna skola bringas till spekulanternas kännedom.

Den såsom tvångsmedel för uppgiftsskyldighetens utkrävande föreslagna anordningen med vitesföreläggande genom överexekutor har i en del fall gjorts till föremål för anmärkningar. I de nyssnämnda yttrandena från stadsfogdehåll, liksom även av överexekutor i Hälsingborg, har förordats införande av omedelbar ansvarspåföljd för åsidosättande av skyldighet att lämna upplysningar eller, eventuellt, tillhandahålla handlingar. Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län, som funnit det föreslagna lagfästandet av uppgiftsskyldigheten innebära en avsevärd förbättring, har ifrågasatt huruvida icke i stället för vitesbestämmelse borde stadgas att, om den från vilken fordringen eller rättigheten skall utgå vägrar att lämna av utmätningsmannen begärda upplysningar eller lämnar medvetet felaktiga upplysningar, detta för honom skall medföra skadeståndsskyldighet. Även har förordats att, till sparande av tid och kostnader, utmätningsmannen skulle äga att vid upplysnings avfordrande meddela vitesföreläggande, vilket sedermera kunde underställas överexekutor för fastställelse. Som följd av utkastets förevarande bestämmelser har enligt ett par yttranden en utsträckning av de i 163 § utsökningslagen stadgade tidsfristerna ansetts önskvärd. Även har, med hänsyn till den icke obetydliga tid som på grund av de nya bestämmelserna syntes kunna komma att förflyta mellan utmätningen och värderingen, ifrågasatts huruvida ej behov förelåge av särskild föreskrift om den tidpunkt då förmånsrätt skall anses ha uppkommit.

De föreslagna bestämmelserna om skyldighet för utmätningsmannen att söka åvägabringa *indrivning av utmätt penningfordran* genom anmaning till den förpliktade tredje man att betala (88 b § första stycket) ha i allmänhet ej givit anledning till erinringar. Länsstyrelsen i Östergötlands län har såsom sin övertygelse uttalat, att redan ett fastslående i lag av utmätningsmans befogenhet att annorledes än genom försäljning söka få likvid för utmätt fordran skulle verka därhän att exekutiv försäljning av sådan fordran mera sällan komme att äga rum. Vissa stadsfogdar ha betonat att de nya bestämmelserna innebure ett lagfästande av praxis som av dem tillämpats.

Länsstyrelsen i Malmöhus län har funnit övervägande skäl tala för en regel,

att det föreslagna anmaningsförfarandet icke skulle få tillämpas med mindre exekutionsfordringen vore sådan att försäljning av det utmätta finge ske. Liknande ståndpunkt har intagits av förste stadsfogden i Malmö. Anförts har även, att i utmätningsmannens anmaning borde angivas viss tid inom vilken betalning skall ske, och att närmare föreskrift borde meddelas rörande sättet för anmaningens verkställande. Sparbanksföreningen har förordat införande av befogenhet för utmätningsman att vid indrivning av icke förfallen fordran medgiva en enligt bankmässiga grunder beräknad rabatt. Häri har sparbanksinspektionen instämt. Stadsfogdeföreningen har — under framhållande att försäljning på auktion ej vore något lämpligt medel för realisation av fordringsrätter och därför borde få tillgripas endast i sista hand — förordat att indrivningen överlämnades åt stadsfogden eller av honom förordnad och under hans uppsikt stående syssloman; stadsfogden skulle äga medgiva uppskov med fordringens försäljning, och all redovisning och fördelning av medel skulle åvila honom. Beträffande själva förfarandet har från en länsstyrelses sida framhållits, att jämväl utmätningsgäldenären borde erhålla underrättelse om belopp som influtit å honom tillhörig fordran, då det vore tänkbart att återstoden av utmätningsskulden kunde av honom anskaffas och utmätningen sålunda kunde återgå.

Jämväl i vad det remitterade lagutkastet innefattade föreskrifter rörande *uppskov med försäljning* av utmätta tvistiga fordringar och rättigheter m. m. (88 b § andra stycket) ha mestadels endast detaljanmärkningar framställts i de inkomna yttrandena. Överexekutor i Hälsingborg har hållit före, att utmätningssökande ej bör kunna genom att ställa pant eller borgen framtvinga försäljning i förtid av utmätt, på prövning beroende fordran eller rättighet, medan stadsfogdeföreningen uttalat att sådan pant eller borgen bör ställas hos utmätningsmannen, ej hos överexekutor. Stadsfogdarna i nysnämnda stad ha ansett det böra ankomma på sakägare i stället för på utmätningsmannen att hos överexekutor göra framställning om uppskov. Från stadsfogdehåll har jämväl påyrkats att prövningen av frågan huruvida uppskov skall äga rum anförtros åt utmätningsmannen. Föreningen Sveriges landsfiskaler har förordat att såsom villkor för försäljning av utmätt fordran eller rättighet stadgas att antagbart bud erhålles vid auktionen, samt att ärendet skall underställas överexekutors prövning endast såframt sakägare vid auktionstillfället uttryckligen protesterar mot att avgivet anbud godtages och utmätningsmannen anser fog härför föreligga, eller om det eljest finnes påtagligt att budet står i uppenbart missförhållande till den utbjudna rättighetens värde. Överståthållarämbetet har uttalat att, sedan beslut om uppskov meddelats, det bör åvila sakägare att taga initiativ till försäljningsförfarandets återupptagande.

Sparbanksföreningen — som avstyrkt lagstiftningsåtgärder på förevarande punkt annat än i samband med mera genomgripande ändring av utmätningsinstitutet — har till stöd för sin mening anfört, att en lagstadgad framflyttning av tiden för det utmättas försäljning måste betraktas såsom betänklig, då därigenom en gäldenär kunde få tid att ingå för borgenärerna ogynnsamma

rättshandlingar eller att låta förut vidtagna rättshandlingar av beskaffenhet att skada borgenärerna vinna giltighet. Det kunde enligt föreningens mening ifrågasättas huruvida ej utmätning av osäker eller stridig fordran borde helt förbjudas, såvida ej både gäldenär och borgenär enats om att utmätning finge ske.

Mot förslaget att särskild *underrättelse om auktion å lös egendom* skall avlåtas till borgenären och gäldenären (91 §) ha vissa stadsfogdar ävensom stadsfogdeföreningen anmärkt, att sådan underrättelse vore onödig såvitt anginge auktion å annat än fordran eller rättighet. Framhållits har även, att det ifrågasatta kallelseförfarandet vore ägnat att medföra en ej ringa ökning av utmätningskostnaderna. Överståthållarämbetet, liksom ock överexekutor i Malmö, har funnit det önskvärt att ett stadgande gåves om den tid före auktionen, inom vilken kallelsebreven skola avsändas. Slutligen ha vissa yrkanden framställts beträffande sättet för underrättelses meddelande samt om utmätningsmans rätt till lösen för kallelsebrev. — I ett yttrande, liksom i skrivelse från länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län den 27 augusti 1931, har förordats obligatoriskt kungörande i ortstidning av exekutiv auktion å lös egendom, medan stadsfogdeföreningen velat göra gällande att stadsfogde borde äga fria händer att bestämma huru auktion skall kungöras.

Jämte uttalandena rörande de i departementsförslaget direkt berörda spörsmålen ha i några yttranden framställts önskemål om vissa andra därmed sammanhängande lagändringar. Sålunda har stadsfogdeföreningen yrkat, i huvudsak, *att* 10 kap. 22 § strafflagen måtte ändras till att jämväl omfatta förbud enligt 75 § utsökningslagen, *att* i 89 § sistnämnda lag måtte införas bestämmelse att gäldenären, för att få exekutiv auktion inställd, skall fullgöra sin betalningsskyldighet senast dagen före auktionen, *att* i 93 § samma lag måtte föreskrivas att i stad utmätt gods från flera utmätningsförrättningar om möjligt skola sammanföras till en auktion, *att* de i 162 § samma lag meddelade ansvarighetsbestämmelserna måtte på angivet sätt omarbetas, *att* frågan huruvida ej konkurrensregeln i 58 § utsökningslagen bör ändras måtte tagas under övervägande, *samt att* frågorna om ersättning åt stadsfogde för verkställda förrättningar och om utmätningskostnadernas förskjutande av sökanden måtte upptagas till prövning. — Slutligen ha stadsfogdarna i Hälsingborg ifrågasatt huruvida ej bestämmelser om förbud mot försäljning av tvistiga fordringar och rättigheter, motsvarande de i lagutkastet upptagna, borde införas i konkurslagen.

Departementschefen.

Den verkställda utredningen rörande tillämpningen av utsökningslagens bestämmelser på förevarande område jämte de erfarenheter som därvid vunnits synes knappast lämna fog för uppfattningen att förhållandena påkalla en mera genomgripande revision av de ifrågavarande rättsreglerna. Dessa torde fastmera, såsom tidigare framhållits, i det stora hela ha visat sig fylla sitt ändamål. Å andra sidan lärer det ej kunna bestridas att mindre tillfredsställande resultat kunna förekomma. Ej sällan synas fall inträffa, då en utmätt fordran säljes på auktion till uppenbart underpris och därigenom

förlust åsamkas framför allt utmätningsgäldenären, vilken mister en förmögenhetstillgång utan att vinna motsvarande lättnad i sin skuldbörda. Att i samband med exekutivt förfarande förluster för enskilda personer ej helt kunna undvikas, oavsett vilket system som tillämpas, lärer vara en allmän erfarenhet. Emellertid synes det angeläget att åtgärder vidtagas för att i möjligaste mån minska de nu antydda olägenheterna.

I vissa fall torde den ogynnsamma utgången av det exekutiva förfarandet vara att tillskriva snarare en oriktig eller olämplig praxis än ofullkomligheter hos lagens föreskrifter. Särskilt må framhållas den tydligen ej sällan — och även i marsjöfallet — tillämpade metoden att taga i mät en gäldenären 'möjligen tillkommande' fordringsrätt hos tredje man eller en på liknande obestämt sätt beskriven rättighet, utan att uppskattning av dennas värde skett eller ens någon utredning angående dess innehåll och beskaffenhet förebragts. Det synes kunna starkt ifrågasättas, huruvida en sådan ordning står i överensstämmelse med gällande rätt. Naturligen kan det stundom visa sig ogörligt att på tillförlitligt sätt värdera en fordran eller rättighet, och denna omständighet torde väl icke i och för sig utgöra hinder för fordringens eller rättighetens utmätande. Härav lärer emellertid utmätningsmannen ej befrias från skyldighet att införskaffa all den utredning i förevarande hänseende, som kan stå till buds.

Genom den i samband med den nya skuldebrevslagstiftningen vidtagna utvidgningen av tillämpningsområdet för bestämmelserna i 75 § första stycket utsökningslagen rörande omhändertagande av handling, varå utmätt fordran eller rättighet grundar sig, lärer visserligen hädanefter för de i praktiken viktigaste fallen en ganska effektiv garanti skapas mot utmätningar av den art varemot den allmänna rättskänslan reagerat t. ex. i marsjöfallet. Då fråga är om annan fordran eller rättighet än sådan som avses i nyssnämnda lagrum, utgör emellertid ett omhändertagande av viss handling icke någon nödvändig förutsättning för utmätningens fullbordan. Finnes i sådant fall intet skriftligt bevis om fordringen eller rättigheten tillgängligt, måste den utredning angående fordringens eller rättighetens innehåll, som enligt vad nyss antytts lärer krävas för utmätnings behöriga verkställande, förebringas på annat sätt. Härvidlag synas ej sällan svårigheter yppa sig till följd av utmätningsgäldenärens eller den förpliktade tredje mannens ovillighet att lämna erforderliga upplysningar. Vad den förre angår bereda gällande bestämmelser om utmätningsed tydligen vissa möjligheter att framtvinga sådana. Detta förfarande kan emellertid stundom befinnas mindre fördelaktigt. För tredje man finnes å andra sidan ingen uppgiftsplikt stadgad. Till avhjälpande av denna brist synes, i huvudsaklig överensstämmelse med vad som föreslagits i det remitterade lagutkastet, böra i 73 § utsökningslagen införas en uttrycklig bestämmelse om skyldighet för den från vilken viss fordran eller rättighet skall utgå att, då fråga är om utmätning av denna, efter anmaning lämna utmätningsmannen erforderliga upplysningar angående dess innehåll, med rätt för överexekutor att utsätta och utdöma vite, därest utmätningsmannens begäran ej efterkommes. Jämväl då fråga är om sådan fordran eller rättighet,

som avses i 75 § första stycket, synes ett dylikt stadgande kunna bliva av värde genom att underlätta framskaffandet av den handling varå fordringen eller rättigheten grundar sig. I vissa yttranden har anmärkts att den ifrågasatta anordningen med vitesföreläggande genom överexekutor vore väl omständlig och kostsam. De andra utvägar som föreslagits synas emellertid ej för närvarande framkomliga. Det torde ock få antagas, att redan uppgiftsskyldighetens fastslående i lag jämte tillvaron av ett tvångsmedel för dess utkrävande skall i de allra flesta fall vara tillfyllest för det med lagändringen avsedda syftet.

Vad angår realisationsförfarandet anfördes redan vid utsökningslagens tillkomst betänkligheter mot exekutiv försäljning av fordringar och rättigheter. Vissa överexekutorer ha ock givit uttryck åt den uppfattningen att sådan försäljning åtminstone i regel medför förlust för sakägare. Även om detta får anses innebära en överdrift, torde det dock vara obestridligt att en betydande risk ofta föreligger på grund av försäljningsobjektets mindre begärliga beskaffenhet. Med hänsyn härtill har ock förordats att i fråga om fordringar och rättigheter helt eller delvis ersätta den exekutiva försäljningen — för närvarande det enda realisationssätt som omnämnes i utsökningslagen — med ett indrivningsförfarande, vilket skulle antingen omhänderhavas av utmätningsmannen eller ock, efter utländskt mönster, anförtros åt en särskilt tillsatt kurator eller syssloman eller åt utmätningssökanden själv. Såsom tidigare framhållits kräver emellertid införandet av en dylik ny ordning en genomgripande omarbetning av vissa centrala delar av utsökningslagen, ett steg som knappast kan anses tillräckligt motiverat av den nu föreliggande frågans praktiska betydelse. Övervägande skäl synas tala för att i första hand söka avhjälpa de anmärkta olägenheterna genom åtgärder av mera begränsad räckvidd inom ramen av vårt gällande exekutionssystem.

I detta sammanhang erinras att, enligt vad utredningen givit vid handen, frivillig indrivning i ganska stor utsträckning kommit till användning i fråga om utmätta penningfordringar. Det vill ock synas att detta förfarande fungerat tillfredsställande i de fall då det tillämpats. Att indrivningsmetoden, trots sina uppenbara fördelar, ej oftare tillgripes torde bero delvis på omständigheterna i det särskilda fallet — såsom att fordringen ej är förfallen, betalningsoförmåga eller tredska hos den från vilken fordringen skall utgå o. s. v. — men även stundom därpå att utmätningsmannen, i saknad av bestämmelser härutinnan, ansett sig ej ha skyldighet eller ens rätt att vidtaga särskilda åtgärder för fordringens utkrävande. Sistnämnda förhållande synes giva anledning att genom en uttrycklig föreskrift lagfästa det ifrågavarande förfarandet. Denna föreskrift gavs i det remitterade lagutkastet formen av ett åläggande för utmätningsmannen att, där ej i visst fall ett dylikt tillvägagångssätt av någon anledning skulle befinnas olämpligt, anmoda den från vilken fordringen skall utgå att erlägga betalning till utmätningsmannen.

Den föreslagna anordningen har i huvudsak godkänts av så gott som alla de i ärendet hörda myndigheterna och sammanslutningarna. Från ett par myndigheters sida har i detta sammanhang framhållits, att anmaning ej bör ske

med mindre förutsättningarna för det utmättas försäljning äro för handen. Hinder mot försäljning föreligger enligt 40 och 51 §§ utsökningslagen intill dess dom eller utslag som ligger till grund för utmätningen vunnit laga kraft, enligt 69 § samma lag då tredje man hänvisats att till domstol instämma anspråk på äganderätten till det utmätta, samt enligt 88 a § samma lag i vissa fall då utmätning skett i dödsbo. Den av sistnämnda myndigheter uttalade grundsatsen lärer stå i överensstämmelse med det ifrågasatta förfarandets syfte att träda i stället för försäljning och torde, till undvikande av missuppfattning, lämpligen böra komma till uttryck i lagtexten. Tydligen bör anmaning ej heller ske i sådana fall då åtgärden av någon anledning kan antagas bliva lönlös. Vad beträffar anmaningens avfattning och sättet för dess meddelande torde några närmare föreskrifter ej erfordras.

Det av utmätningsmannen gjorda kravet bör naturligen ej avse större del av fordringen än som må erfordras för utmätningsborgenärens förnöjande och kostnadernas täckande. Kan ej hela beloppet genast gäldas, bör anstånd — eventuellt avbetalning — komma i fråga, därvid utmätningsborgenärens samtycke kan bliva behövligt med hänsyn till ansvarighetsbestämmelsen i 163 § utsökningslagen. Att införa befogenhet för utmätningsmannen att, då fordringen ej är förfallen till betalning, medgiva rabatt i händelse av förtidslikvid synes knappast tillrådligt. Erfarenheten lärer för övrigt giva vid handen att saken merendels kan ordnas samförståndsvis, antingen sålunda att betalning sker oavsett förfallotiden eller därigenom att utmätningsborgenären, inför utsikten att få betalt för sin fordran, medgiver nödigt anstånd med fordringens försäljning. I de säkerligen ganska sällsynta fall då ingen av dessa utvägar leder till målet få reglerna om försäljning träda i tillämpning. Så måste bliva händelsen t. ex. då tredje man begär anstånd med betalning av den utmätta fordringen utöver den i 86 § stadgade längsta tid varunder anstånd må beviljas av utmätningsborgenären, eller då fordringen först efter utgången av denna tid förfaller till betalning. Ifrågasättas kunde måhända att meddela en allmän föreskrift om rätt för överexekutor att i dylika fall medgiva ytterligare uppskov med försäljningen. Med hänsyn till grunderna för nyssnämnda lagrum synes dock lämpligheten av en dylik regel tvivelaktig. Skulle anledning föreligga till antagande att en försäljning komme att ske till underpris på den grund att fordringen ej är förfallen eller därför att den från vilken fordringen skall utgå befinner sig i tillfälliga betalningssvårigheter, torde emellertid särskilda åtgärder vara påkallade till förekommande av rättsförlust; denna fråga skall närmare beröras i det följande.

Därest på sätt nu förordats en bestämmelse om indrivning av utmätt fordran införes i lagen, synes det ofrånkomligt att meddela vissa närmare föreskrifter angående förfarandet. Det bör åläggas utmätningsmannen att göra anteckning om skedd betalning på skuldebrev eller annan handling, som jämlikt 75 § utsökningslagen kan ha tagits i förvar vid utmätningen. Med influtna medel lärer böra förfaras i enlighet med vad som finnes stadgat om köpeskilling för utmätningsvis såld lös egendom. Sålunda torde bestämmel-

serna om köpeskillings fördelning m. m. i 6 kap. utsökningslagen samt de till dessa bestämmelser hänvisande föreskrifterna i 4, 40 och 71 §§ samma lag böra i tillämpliga delar gälla även beträffande belopp varom nu är fråga, likaså stadgandena i 198 § om vissa kostnaders gäldande ur köpeskilling, 203 § om klagan över förslag till köpeskillingsfördelning ävensom 11 och 15 §§ dagbokskungörelsen. Om skedd betalning synes, på sätt en länsstyrelse framhållit, utmätningsgäldenären böra underrättas. Däremot lärer det vara överflödigt att, såsom i det remitterade lagutkastet skett, föreskriva särskild underrättelse till panthavare som avses i 138 §. Skall på grund av stadgandet i 141 § sammanträde för medlens fördelning äga rum — vilket väl i praktiken knappast kan tänkas förekomma annat än i sällsynta undantagsfall — torde den tid varinom sammanträdet enligt 164 § skall hållas böra räknas från den dag då medlen inflöto till utmätningsmannen; därvid bör dock möjlighet till uppskov beredas för sådana fall då avbetalning skett och det influtna beloppet är så ringa att det skulle helt eller till huvudsaklig del åtgå till täckande av kostnaderna för ett sammanträde.

Särskild uppmärksamhet ha tid efter annan vissa inträffade fall tilldragit sig, där en fordran utmätts och sålts exekutivt medan frågan om dess giltighet ännu varit föremål för domstols prövning. Att en sådan tvistig tillgång i allmänhet ej kan utgöra något begärligt föremål för penningplacering ligger i öppen dag. Detta har ock medfört att den utmätta fordringen kunnat för en bråkdel av sitt uppgivna värde inropas i spekulationssyfte eller — vilket tett sig ännu mera stötande — av en bulvan för den person mot vilken fordringsanspråket riktat sig. Något hinder mot utmätning eller exekutiv försäljning av tvistiga fordringar och rättigheter föreligger ej enligt lagen; dock torde, enligt vad inledningsvis nämnts, såsom allmän regel gälla att stridiga tillgångar ej må tagas i mät så länge ostridiga finnas. Något förbud mot utmätning lärer knappast heller böra ifrågakomma i detta fall; ett sådant skulle tvivelsutan innebära ett starkt ingrepp i borgenärens rätt och synes även ägnat att kunna utnyttjas i illojalt syfte. I viss mån annorlunda torde få bedömas frågan om ett förbud mot försäljning av tvistig fordran eller rättighet, som tagits i mät. Det skäl som mest talar mot exekutiv försäljning av fordringar och rättigheter överhuvud, nämligen svårigheten att vid en auktion beräkna deras rätta värde, kan tydligen med särskild styrka åberopas i fall då redan fordringens eller rättighetens existens är tvivelaktig. Hänsynen till utmätningssökandens anspråk att få sin rätt till betalning tillgodosedd utan oskäligt uppehåll synes ej böra hindra ett beaktande av vad billigheten i detta fall kräver. Därest ett försäljningsförbud, avseende fordran eller rättighet vars bestånd är föremål för särskild prövning eller avgjord genom beslut som ej vunnit laga kraft, begränsas till sådana fall där tvisten var anhängig redan då utmätningen skedde, synes faran för olägenheter genom obehörig tillämpning väsentligen elimineras. Undantag från förbudet lärer skäligen böra stadgas för den händelse gäldenären därtill samtycker eller ock utmätningsborgenären ställer pant eller borgen för eventuell skada genom det utmättas försäljning i förtid. Stadsfogdeföreningen

har i sitt utlåtande framhållit att denna säkerhet bör kunna ställas hos utmätningsmannen och därmed prövas av denne i stället för av överexekutor, såsom i det remitterade lagutkastet föreslagits. Vad sålunda erinrats synes utan olägenhet kunna iakttagas.

Emellertid kunna även andra fall tänkas förekomma, där en viss omständighet av tillfällig natur kan antagas medföra att försäljning av en utmätt fordran eller rättighet skall komma att ske till uppenbart underpris. I det föregående ha ett par dylika fall redan omnämnts, nämligen då utmätningsmannens försök till indrivning av penningfordran misslyckats på grund av att fordringen ej är förfallen till betalning eller den förpliktade ej får medel tillgängliga, förrän vid en tidpunkt då möjligheten till vidare betalningsanstånd från utmätningssökandens sida upphört och försäljning av det utmätta följaktligen måste ske. Liknande situationer kunna naturligen uppstå även då något indrivningsförfarande ej varit ifrågasatt. Det kan också hända att tvist, som pågår angående fordringens eller rättighetens giltighet, anhängiggjorts först efter utmätningen och alltså ej föranleder tillämpning av det nyss berörda försäljningsförbudet. I nu åsyftade fall kan det föreliggande särskilda förhållandet — avlägsen förfallotid, betalningssvårigheter för tredje man, rättegång o. s. v. — lätt tänkas inverka ogynnsamt på försäljningsobjektets värdering. Kan det antagas att ett uppskov med försäljningen till dess ifrågavarande förhållande upphört skall kunna förbättra utsikterna för en gynnsam realisation, eventuellt genom att möjliggöra indrivning av fordringen, synes tillfälle därtill skäligen böra beredas. Att besluta om sådant uppskov torde, på sätt i det remitterade lagutkastet föreslagits, böra ankomma på överexekutor efter anmälan av utmätningsmannen, till vilken alltså enskild part som finner uppskov med försäljningen önskvärt skall ha att vända sig med framställning därom. Äro ej omständigheterna i det särskilda fallet sådana att förutsättningarna för uppskov uppenbarligen saknas, lärer utmätningsmannen ej underlåta att i anledning av en dylik framställning göra anmälan hos överexekutor. I motsatt fall torde möjlighet stå parten öppen att besvärsvägen bringa frågan under överexekutors prövning. Det torde få förutsättas att, innan överexekutor förordnar om uppskov, tillfälle lämnas utmätningsborgenären att yttra sig i ärendet. Något åläggande för överexekutor att ex officio underrätta borgenären om beslutet synes med hänsyn härtill ej behövligt. — Uppskov synes lämpligen böra meddelas för viss tid, överexekutor obetaget att, därest det förhållande som föranlett uppskovet skulle upphöra före den bestämda tidens utgång, återkalla uppskovsbeslutet. Att på sätt överståthållarämbetet förordat låta försäljningsförfarandets återupptagande bero på initiativ av enskild part synes knappast vara att tillråda, utan torde det böra ankomma på utmätningsmannen att, sedan uppskovstiden tilländagått, ex officio ånyo företaga ärendet. Då fall av förevarande art kunna antagas bliva ganska sällsynta, lärer denna skyldighet ej bliva alltför betungande.

Uppenbart är, att sådant uppskov med försäljning som omtalats i det föregående — vare sig detsamma följer direkt av lagens stadgande eller kommer

till stånd på grund av överexekutors beslut — icke kan ådraga utmätningsmannen någon ansvarighet jämlikt 163 § utsökningslagen, ej heller föranleda tillämpning av bestämmelserna i 86 § om utmätnings återgång.

De nu ifrågasatta stadgandena förutsätta naturligen för sin tillämpning, att ej redan på annan grund ett uppskov med det utmättas försäljning skall äga rum. Hithörande fall böra alltså hållas isär från det i 69 § utsökningslagen omförmälda fallet att tredje man gjort anspråk på äganderätt till lös egendom — exempelvis en fordran — som finnes i utmätningsgäldenärens bo, ehuruväl ett sådant anspråk tydligen i och för sig kan vara ägnat att minska egendomens saluvärde. För uppskov enligt sistnämnda lagrum förutsättes att tredje man visat sannolika skäl för att han och ej utmätningsgäldenären är rätt ägare till det utmätta, medan den ovisshet om gäldenärens rätt, som i nu förevarande fall skulle kunna föranleda uppskov med försäljningen, gäller själva existensen av den utmätta fordringen eller rättigheten såsom sådan.

Såsom ett medel att förebygga rättsförluster för parterna i utmätningsärenden har från vissa håll även föreslagits en förbättring av kungörelseförfarandet vid exekutiva auktioner. I detta hänseende har bl. a. förordats en bestämmelse om skyldighet för utmätningsmannen att meddela underrättelse om auktion å lös egendom till borgenären och gäldenären, eventuellt även till den från vilken utmätt fordran eller rättighet skall utgå. Med anledning härav föreslogs i departementspromemorian ett tillägg till 91 § utsökningslagen av innehåll att borgenären och gäldenären skulle, där så kunde ske, underrättas om sådan auktion genom särskilda kallelsebrev. På sätt anförts i vissa yttranden torde tillräckliga skäl knappast föreligga att göra denna bestämmelse tillämplig beträffande auktion å annat än fordran eller rättighet. Jämte härav föranledd jämkning av lagtexten bör lämpligen i denna upptagas föreskrift om den tid före auktionen, inom vilken underrättelse bör avsändas. — Däremot synes det ej av behovet påkallat att, såsom jämväl föreslagits, införa obligatorisk bestämmelse om att auktion å lös egendom skall kungöras i ortstidning. Skulle det framgå att utmätningsmännen, till förfång för de rättssökande, underlåta att fullgöra dem åliggande skyldighet att i varje särskilt fall pröva huruvida sådant kungörelsesätt bör komma till användning, synes rättelse häri stå att vinna utan lagändring.»

Föredraganden hemställer, att lagrådets utlåtande över ett i enlighet med ovan angivna grunder inom justitiedepartementet upprättat förslag till *lag om ändring i vissa delar av utsökningslagen,* av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar, måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten.

Ur protokollet:

Sigrid Linders.

Förslag
till
Lag
om ändring i vissa delar av utsökningslagen.

Härigenom förordnas, att i 4 kap. utsökningslagen skall införas en ny paragraf, betecknad 88 b §, av nedan angivna innehåll, samt att 73 och 91 §§ samma lag skola i nedan intagna delar erhålla följande ändrade lydelse:

73 §.

Lös egendom som utmätes skall av utmätningsmannen upptecknas och värderas; och äge han, där så finnes nödigt, tillkalla sakkunnige män att vid värderingen biträda. Är fråga om utmätning av fordran eller rättighet, vare den från vilken fordringen eller rättigheten skall utgå pliktig att, efter anmaning, lämna utmätningsmannen erforderliga upplysningar angående dess innehåll; efterkommes ej anmaningen, äge överexekutor efter anmälan av utmätningsmannen förelägga den tredskande vite samt fälla honom därtill.

Utmätes helt — — — eller sysslomannen.

88 b §.

Har fordran i penningar utmätts, anmode utmätningsmannen den från vilken fordringen skall utgå att erlägga betalning till honom; dock att sådan anmodan ej skall ske, där enligt vad förut är stadgat hinder för det utmättas försäljning möter eller eljest särskilda skäl däremot äro. Sker betalning, skall utmätningsmannen därom göra anteckning å handling som enligt 75 § må hava tagits i förvar, så ock skyndsamt underrätta gäldenären. Beträffande influtet belopp gälle i tillämpliga delar vad om köpeskilling för utmätningsvis såld lös egendom är stadgat. Skall sammanträde för medlens fördelning äga rum, varde den tid inom vilken enligt 164 § sammanträdet skall hållas räknad från den dag då medlen inflöto till utmätningsmannen; där betalningen sker i särskilda poster och utmätningsmannen med hänsyn till de med ett sammanträde förenade kostnaderna så finner lämpligt, må dock fördelningen uppskjutas till dess ytterligare medel bliva tillgängliga, åliggande det utmätningsmannen att om uppskovet underrätta en var som skolat kallas till sammanträdet.

Har fordran eller rättighet tagits i mät och var, då utmätningen skedde, fråga om fordringens eller rättighetens bestånd beroende på särskild prövning eller avgjord genom beslut som ej vunnit laga kraft, må det utmätta ej

utan gäldenärens samtycke säljas förr än tvisten blivit slutligen avgjord eller ock borgenären ställt pant eller borgen för den skada som kan tillskyndas gäldenären genom försäljningen. Förekommer eljest på grund av förhållande, som kan antagas vara av tillfällig natur, anledning därtill att utmätt fordran eller rättighet skall säljas till uppenbart underpris, anmäle utmätningsmannen det för överexekutor, som äger förordna om uppskov med försäljningen på viss tid, överexekutor obetaget att, om anledning därtill uppkommer, återkalla beslutet. Det åligger utmätningsmannen att, sedan tid för uppskov som nu är sagt gått till ända, ånyo företaga målet.

91 §.

Kungörelse om auktion å lösören skall ske minst åtta dagar innan auktionen hålles, där ej i fall som i 90 § 2 mom. sägs kortare tid för kungörandet finnes nödig. Auktion å fordran eller rättighet skall kungöras minst fjorton dagar förut; och varde tillika, där så kan ske, inom samma tid särskilda underrättelser om auktionen med posten avsända till borgenären och gäldenären. Skall i stad auktion å lös egendom kungöras mera än en gång, vare det gillt, om första kungörandet skett inom tid som nu är sagd.

Har gäldenären — — — från ansvarighet.

Skall fartyg — — — ske kan.

Är fråga — — — nödiga kostnad.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1937.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 8 februari 1937.

Närvarande:

justitierådet AFZELIUS,
regeringsrådet ASCHAN,
justitieråden FORSBERG,
SANDSTRÖM.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag av protokoll över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet den 24 april 1936, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till *lag om ändring i vissa delar av utsökningslagen.*

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, hade inför lagrådet föredragits av byråchefen för lagärenden i justitiedepartementet hovrättsrådet Carl Romberg.

Lagrådet yttrade:

Enligt promulgationsbestämmelsen till lagen den 18 maj 1928 (nr 164) om ändrad lydelse av 62, 73 och 150 §§ utsökningslagen skall denna lag träda i kraft den dag Konungen bestämmer. Ikraftträdandet kan emellertid icke väntas äga rum förrän efter den 1 juli 1937. Då nämnda lag följaktligen skulle komma att ändra det nu föreslagna stadgandet i 73 § första stycket, lärer det vara erforderligt att till övergångsbestämmelsen vid förevarande lagförslag göres ett tillägg av innehåll att genom den föreslagna lagen upphäves vad i lagen den 18 maj 1928 finnes stadgat därom, att 73 § första stycket skall hava viss lydelse.

I övrigt lämnar lagrådet det remitterade förslaget utan erinran.

Ur protokollet:

Ragnar Kihlgren.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 12 februari 1937.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, ENGBERG, SKÖLD, NILSSON, QUENSEL, FORSLUND.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Westman, anmäler lagrådets den 8 februari 1937 avgivna utlåtande över det den 24 april 1936 till lagrådet remitterade förslaget till *lag om ändring i vissa delar av utsökningslagen.*

Efter redogörelse för utlåtandet anför föredraganden, att han låtit i förslaget införa det av lagrådet förordade tillägget till lagens övergångsbestämmelse ävensom däri vidtaga ett par jämkningar av redaktionell natur; och hemställer föredraganden, att det sålunda ändrade förslaget måtte jämlikt § 87 regeringsformen genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Lars Staaff.

Stockholm 1937. Kungl. Boktryckeriet, P. A. Norstedt & Söner.
361965